

Dibuix bàsic I

Codi: 200744
Crèdits ECTS: 6
Matèria Expressió Artística
Caràcter Formació Bàsica
Curs Primer
Semestre Primer
Hores de dedicació 150
Hores lectives 108
Hores Autònomes 42

Equip docent
Isabel Carballo
Jaume Fortuny
Anna Martínez
Eduard Valderrey
Raimond Vayreda
Montse Vendrell

Idioma: Català/Castellà

Descripció

L'assignatura de Dibuix Bàsic I introdueix l'estudiant en el pensament gràfic i la seva materialització, des del coneixement i la comprensió del seu context cultural.

Al llarg del semestre s'estudiaran i practicaràn els processos de formalització i els sistemes de representació volumètrics i plans. Es coneixeran i adquiriran habilitats en l'ús dels materials, els procediments, les tècniques del dibuix i el color. S'observarà i analitzarà l'entorn per tal de millorar capacitats i destreses en la comprensió i la representació de morfologies volumètriques i planes. S'analitzaran referents històrics, conceptuals i procedimentals, dels àmbits de l'art i el disseny, per tal d'adquirir el coneixement dels elements significatius que configuren l'expressió gràfica.

Objectius

RESULTATS D'APRENENTATGE

RA 01 Descriure i analitzar gràficament els elements que caracteritzen i singularitzen la forma bidimensional i tridimensional.

RA 02 Assimilar i interpretar la documentació escrita i la documentació gràfica recollida per generar noves formes.

RA 03 Identificar els components processuals i contextuals que participen del fenomen artístic.

RA 04 Analitzar i relacionar la teoria de la forma i la pràctica artística.

RA 05 Comprendre la relació entre els llenguatges i els processos del dibuix.

RA 06 Aplicar els procediments propis de cada una de les tècniques bàsiques del dibuix: tècniques seques i tècniques humides.

RA 07 Utilitzar les eines i els instruments bàsics propis de la disciplina del dibuix.

RA 08 Presentar i argumentar les propostes, assumint i atenent a les crítiques.

RA 09 Utilitzar la intuïció i la sensibilitat al llarg del procés de treball.

RA 10 Adquirir autonomia i capacitat d'organització en la realització dels treballs.

RA 11 Saber triar els recursos adients en relació a l'especificitat.

Continguts

I L'ESPai TRIDIMENSIONAL. EL VOLUM

Dimensió cultural: Referents conceptuals i històrics dels sistemes i metodologies de representació del volum. Convencions gràfiques en la representació del volum.

Dimensió natural: Efectes lumínics en diferents situacions ambientals. Elements de la natura, figura humana i objectes.

Dimensió representacional. Conceptes: Conceptes bàsics del sistema axonomètric i del sistema cònic. Tractament lineal per transparència d'estructures de cossos opacs. De l'esbós al dibuix analític. Valors lumínics i valors gràfics. Ombres pròpies i projectades. Relació figura-fons. Tècniques i procediments: La trama gràfica i l'aiguada. Clarobscur. Tècniques seques i humides cromàtiques. Suports diversos.

II L'ESPai PLA

Dimensió cultural: Obres dels àmbits de les arts, el disseny i els oficis artístics, que es caracteritzen per una representació no volumètrica (pintura, il·lustració, cartellisme, vitralls, mosaic, senyalètica, plànols, mapes.....), històrics i contemporanis. Llenguatges i models compositius, abstractes i figuratius, de l'art i el disseny.

Dimensió natural: Procés de síntesi a formes planes d'elements de l'entorn i de la figura humana.

Superfície plana i textura en la natura i en els elements de l'entorn. Estructura i geometria en els elements naturals. La composició en els elements artificials.

Dimensió representacional. Conceptes: Abstracció i figuració amb tractament pla. El format. Elements formals i relacions compositives. Xarxa, estructura i composició geomètrica. Proporcions i posició de la figura humana. Línia i taca. Silueta i superfície. El contrast. Síntesi formal i lumínica. La textura. El color. Relacions cromàtiques de to, saturació i lluminositat. Conceptes bàsics del sistema dièdric i el sistema acotat. Tècniques i procediments: Tècniques seques i humides, acromàtiques i cromàtiques. "Collage". Suports diversos.

Metodologia docent i activitats formatives

La matèria està impartida per dos professors per tal de garantir un seguiment individualitzat de l'estudiant en el desenvolupament de les seves competències i sensibilització creativa. Així mateix, aquesta metodologia compartida, ofereix un ventall més ric de posicionaments, tant en els plantejaments dels treballs com en els criteris d'avaluació.

L'assoliment de les competències es desenvolupa seguint tres vies paral·leles. La primera d'anàlisi i reflexió sobre qüestions de caire teòric i cultural vinculades al dibuix, la segona d'observació i anàlisi de l'entorn (elements naturals i artificials i figura humana) per conèixer i comprendre conceptes bàsics de morfologia i llenguatge formal, i la tercera de la pràctica dels llenguatges, tècniques i procediments gràfics.

La interrelació permanent entre aquests tres vessants desenvolupa en l'estudiant la capacitat de relacionar aspectes conceptuals, formals i procedimentals que aplicarà tant en la representació de l'entorn com en l'expressió d'idees personals.

L'activitat autònoma de l'estudiant s'enfoca al treball d'objectius pautats on haurà de resoldre propostes creatives recolzades en la cerca de documentació teòrica i iconogràfica, així com dels recursos gràfics més adients.

ACTIVITAT DIRIGIDA

Dos professors treballaran junts amb tots els estudiants assignats al grup.

En començar cada exercici, els professors faran una presentació oral sobre els continguts del treball a desenvolupar que anirà acompanyada de l'enunciat corresponent.

Aquesta exposició anirà acompanyada del visionat de material visual referencial per ajudar a relacionar i contextualitzar els continguts tant pràctics com teòrics. Al llarg del curs també es proposarà als estudiants que preparin i exposin continguts teòrics i pràctics, de manera individual o en grup i regularment es faran comentaris col·lectius dels resultats del treball.

S'organitzaran visites a exposicions en les que s'analitzaran els continguts mitjançant la participació oberta i activa dels estudiants.

ECTS 16%

Hores 24 hores

Resultats d'aprenentatge RA2 (CE10), RA3(CE11), RA4(CE12), RA5(CE12), RA8(CE20), RA10, RA11

ACTIVITAT SUPERVISADA

L'estudiant desenvoluparà de manera individual o en grup, segons s'estableixi a la proposta, l'exercici proposat pels professors. La seva feina serà seguida i supervisada de manera individual pels professors.

Durant les visites a exposicions els estudiants agafaran notes, dibuixaran i prendran fotos, si es possible, a més de recollir documentació sobre el tema.

ECTS 48%

Hores 72

Resultats d'aprenentatge RA1(CE10), RA2(CE10), RA 3 (CE 11), RA 04 (CE 12), RA 5 (CE 12), RA6(CE15), RA7(CE15), RA8(CE20), RA9(CE30), RA10

ACTIVITAT AUTÒNOMA

Els estudiants desenvoluparan treball teòric i pràctic de manera autònoma que els servirà per ampliar i reforçar els continguts treballats a l'aula. Acabaran treballs que s'hagin iniciat a l'aula, faran recerca i anàlisi de documentació sobre temes concrets i treballs de camp de manera individual o en grup, segons hagi estat la proposta. L'estudiant treballarà també de manera autònoma en una llibreta d'apunts.

En acabar el semestre hauran de preparar una presentació en PowerPoint i realitzar un Portfoli de l'assignatura.

ECTS 28%

Hores 42

Resultats d'aprenentatge RA1(CE10), RA2(CE10), RA3(CE11), RA4(CE12), RA5(CE12), RA6(CE15.), RA7(CE15), RA8(CE20), RA9(CE30), RA10, RA11

ACTIVITAT D'AVALUACIÓ

Entrevistes individuals o reflexions en grup del resultat general de l'assignatura en la darrera fase d'aquesta. Presentació del treball pràctic realitzat a l'aula i del treball autònom. En acabar el semestre hauran de preparar una presentació en PowerPoint i realitzar un Portfoli de l'assignatura.

ECTS 8%

Hores 12

Resultats d'aprenentatge RA3(CE11), RA8(CE20), RA9(CE30)

Avaluació

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 85% de classes. La no assistència haurà de estar justificada, en cas contrari, l'estudiant no serà avaluat segons el punt 3.1.2.2.2 de les normes de les NOFC (Normes d'organització i Funcionament del Centre). Per poder superar l'assignatura s'han d'haver realitzat i entregat tots els treballs del curs dins dels terminis fixats. La nota final serà la mitja ponderada entre les parts específiques avaluables, tenint en compte el procés d'aprenentatge de l'alumne i la qualitat del seu treball autònom. Els estudiants que durant el curs hagin

fet un seguiment adequat de l'assignatura i que tot i així els quedi algun aspecte no assolit, se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional o referent alguna de les activitats o proves d'avaluació al final del semestre. S'estudiarà individualment el cas en funció de la situació de cada estudiant.

Sistema d'avaluació

Valoració de la dinàmica del procés de treball a l'aula, i de la disposició de l'estudiant envers els requeriments de cada proposta de treball. **20%**

Resultat d'Aprenentatge RA6, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11

Presentació dels treballs pràctics: La comprensió dels llenguatges i sistemes de representació. La solidesa constructiva de les formes i els volums. El criteri en la tria i la destresa de l'ús de les tècniques i procediments del dibuix. La qualitat expressiva i estètica dels treballs. **60%**

Resultat d'Aprenentatge RA1, RA2, RA3, RA5, RA6, RA7, RA9, RA11

Amb el seguiment i/o la presentació de treballs teòrics s'avalua la capacitat de relacionar i raonar els aspectes teòrics i conceptuals del treball pràctic. **20%**

Resultat d'Aprenentatge RA3, RA4, RA5, RA8, RA10, RA11

Treballs a realitzar

I L'ESPAI TRIDIMENSIONAL. EL VOLUM

- > Estudi compostiu per sostracció i addició del cub en el sistema axonomètric + valoració lumínica de les cares.
S'avaluarà la correcció dels paral·lelismes, el correcte assemblatge de les parts i la capacitat inventiva.
- > Encaix i transparència dels volums. Dibuix d'elements aïllats i/o d'un conjunt d'objectes representats en cònica a partir d'objectes del natural.
S'avaluarà la correcta comprensió/representació de la volumetria dels objectes, així com la correcta relació proporcional de les parts.
- > Valors lumínics propis i projectats. Encaix de l'estructura per dibuix de línia en transparència i posteriorment afegit dels valors de llum per taca.
S'avaluarà la representació de les relacions proporcionals i la capacitat d'observar els valors lumínics.
- > Valors lumínics de formes orgàniques, estudis de clarobscur per representar la llum i el volum.
S'avaluarà la capacitat de síntesi dels valors lumínics i comprensió de la dinàmica de les formes.
- > Estudi de la figura humana. Apunts.
S'avaluarà la representació de la morfologia volumètrica i de les relacions proporcionals.
- > Estudis de volum de la figura humana per clarobscur.
S'avaluarà la representació de les relacions proporcionals i la capacitat de sintetitzar els matisos lumínics.
- > Estudis de la figura humana aplicats a funcions concretes. Apunts.
S'avaluarà la claredat comunicativa de la representació.

II L'ESPAI PLA

- > Lectura i representació de siluetes i fer propostes compositives.
S'avaluarà la capacitat de generar noves formes, d'ordenar els elements en relació a una composició i la capacitat per desenvolupar recursos gràfics adequats per enriquir aquest procés.
- > Pràctica d'aquarel·la.
S'avaluarà la destresa en l'ús de les tècniques i procediments de l'aquarel·la i la capacitat per desenvolupar recursos gràfics adequats a la tècnica.
- > Pràctica de color.
S'avaluarà la voluntat d'experimentació, la qualitat expressiva i sensibilitat estètica.
- > Apunts.
S'avaluarà la capacitat d'observació i la capacitat per desenvolupar recursos gràfics.
- > Presa d'apunts d'Art Romànic durant la visita al museu.
S'avaluarà la capacitat d'observació i anàlisi, i les possibilitats formals extretes dels referents per desenvolupar registres gràfics.
- > Composició tenint com a referent l'Art Romànic.
S'avaluarà la capacitat imaginativa de generar noves formes de representar partint dels esquemes de representació dels referents, la capacitat per desenvolupar recursos gràfics adequats a les idees personals, la qualitat expressiva i sensibilitat estètica, i la presentació i argumentació de les propostes.

Bibliografia

BERGER, John. Sobre el dibujo. Barcelona: Gustavo Gili, 2011.
ISBN: 9788425224652

BORDES, Juan. Historia de las teorías de la Figura Humana, el dibujo, la anatomía, la proporción, la fisiognomía. Madrid: Ediciones Cátedra, 2003.
ISBN: 8437620996

EDWARDS, Betty. Nuevo Aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro. Barcelona: Ediciones Urano, 2000.
ISBN: 9788479530747

GARCÍA NAVAS, José. Dibujar después de 1910. Barcelona: Ediciones UPC, 1997.
ISBN: 9788469140277

GÓMEZ MOLINA, Juan José (Coord.). Las lecciones del dibujo. Madrid: Ed. Cátedra, 1995.
ISBN: 8437613760

GÓMEZ MOLINA, Juan José, CABEZAS Lino y BORDES Juan. El manual de dibujo. Estrategias de su enseñanza en el s.XX. Madrid: Ed. Cátedra, 2001.
ISBN: 8437619246

GONZÁLEZ, J. M., CUEVAS, M. M. y FERNÁNDEZ, Blanca. Introducción al color. Madrid: Akal, 2005. (Bellas Artes, 1).
ISBN: 9788446009269

LAMBERT, Susan. El dibujo, técnica y utilidad. Una introducción a la percepción del dibujo. Madrid: Editorial Hermann Blume, 1985.
ISBN: 9788487756818

MAGNUS, Günter Hugo. Manual para dibujantes e ilustradores. Barcelona: Gustavo Gili, 1982.
ISBN: 8425211158

MATAMOROS, Joséphine. Tom Carr. Visualización del pensamiento. Barcelona: Editorial Comanegra, 2012.
ISBN: 9788415097525

MAYER, Manfred. Procesos elementales de proyectación y configuración. Barcelona: Ed. Gustavo Gili, 1982.
ISBN: 9788425211263

MOREAUX, Arnold. Anatomía artística del hombre. Madrid: Norma, 1988.
ISBN: 9788484510222

NAVARRO DE ZUVILLAGA, Javier. Forma y representación. Un análisis geométrico. Madrid: Akal, 2008. (Bellas Artes, 5).
ISBN: 9788446020189

PECK, Stephen Rogers. Atlas of Human Anatomy for the Artist. New York: Oxford University Press, 1982.
ISBN: 01950000528

PORTER, GREENSTREET, GOODMAN. Manual de técnicas gráficas para arquitectos, diseñadores y artistas. Tomos 1,2,3. Barcelona: Ed. Gustavo Gili, 1987.
ISBN: 9788425211492

VVAA. Vitamin D. New Perspectives in Drawing. Londres: Phaidon, 2005.
ISBN: 9780714868578

VILLAFANE, Justo y MINGUEZ, Norberto. Principios de teoría general de la imagen. Madrid: Ediciones Pirámide (Grupo Anaya, S.A), 2000.
ISBN: 9788436810042

Programació

I L'ESPAI TRIDIMENSIONAL. EL VOLUM

- > Setmana 1
Axonometria. Valors de llum i color.
- > Setmana 2
Geometria bàsica aplicada al dibuix descriptiu d'objectes petits.
- > Setmana 3
Dibuix descriptiu d'objectes grans.
- > Setmana 4
Llum i ombres projectades I.
- > Setmana 5
Llum i ombres projectades. Formes orgàniques.
- > Setmana 6
Esquemes volumètrics del cos.
- > Setmana 7
Figura. Volum i clarobscur.
- > Setmana 8
Figura. Aplicacions funcionals

II L'ESPAI PLA

- > Setmana 9
Silueta. Forma i proporció.
- > Setmana 10
Silueta. Forma i composició.

- > Setmana 11
Composicions cromàtiques planes a partir de models del natural.
- > Setmana 12
Síntesi i composició.
- > Setmana 13
Composició i collage. El fragment i la tipografia com a forma. Cartellisme.
- > Setmana 14
Lliurament de treballs i powerpoint digital
- > Setmana 15
Revisió de treballs
- > Setmana 16
Entrevistes i comentari de notes a l'aula

Competències i resultats d'aprenentatge

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

CE10 Utilitzar l'observació i la imaginació per aplicar-les tant en el sentit de crear noves formes com en el d'interpretar les existents.

Resultat de l'aprenentatge

RA1 Descriure i analitzar gràficament els elements que caracteritzen i singularitzen la forma bidimensional i tridimensional.

RA2 Assimilar i interpretar la documentació escrita i la documentació gràfica recollida per generar noves formes.

CE11 Aplicar els coneixements adquirits per formalitzar un pensament i/o un sentiment a partir de la percepció, l'expressió, el llenguatge, el context cultural i/o els valors estètics.

Resultat de l'aprenentatge

RA3 Identificar els components processuals i contextuals que participen del fenomen artístic.

CE12 Aplicar els coneixements assolits per establir el diàleg entre la teoria i la pràctica que fa possible el procés de formalització i de conceptualització.

Resultat de l'aprenentatge

RA4 Analitzar i relacionar la teoria de la forma i la pràctica artística.

RA5 Comprendre la relació entre els llenguatges i els processos del dibuix.

CE15 Aplicar les tècniques, els procediments, els instruments, les eines i els materials propis de les arts visuals, el disseny i els oficis artístics en la resolució de problemes.

Resultat de l'aprenentatge

RA6 Aplicar els procediments propis de cada una de les tècniques bàsiques del dibuix: tècniques seques i tècniques humides.

RA7 Utilitzar les eines i els instruments bàsics propis de la disciplina del dibuix.

CE20 Manifestar i acceptar una actitud crítica en els treballs personals i col·lectius mostrant capacitat negociadora per afavorir-los.

Resultat de l'aprenentatge

RA8 Presentar i argumentar les propostes, assumint i atenent a les crítiques.

CE30 Desenvolupar i aplicar les capacitats creativa, intuïtiva i sensible.

Resultat de l'aprenentatge

RA.9 Utilitzar la intuïció i la sensibilitat al llarg del procés de treball.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

CT11 Gestionar eficientment el temps i els recursos.

Resultat de l'aprenentatge

RA10 Adquirir autonomia i capacitat d'organització en la realització dels treballs.

CT13 Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i la comunicació per a una correcta expressió i formalització d'allò que es vulgui transmetre.

Resultats de l'aprenentatge

RA11 Saber triar els recursos adients en relació a l'especificitat.